

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

Äänestysaluejaon muuttaminen vuodelle 2027 ja siitä ilmoittaminen Digi- ja väestötietovirastolle

Tässä kirjeessä kerrotaan:

- aikataulu äänestysaluejaon muutoksille
- menettely äänestysaluejaon muutosten ilmoittamisesta Digi- ja väestötietovirastolle
- äänestysaluemuutosten vaikutuksesta rakennusvalvontaan.

1 Yleistä

Kullekin äänioikeutetulle merkitään äänioikeusrekisteriin äänestysalue, joka määrittää tämän äänestyspaikan vaalipäivänä ja sen, minkä äänestysalueen tuloksissa tämän ääni lasketaan. Äänestysalue määräytyy äänioikeutetulle väestötietojärjestelmään merkityn asuinpaikan perusteella äänioikeusrekisteriä perustettaessa.

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden pinta-alasta tai asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto. Äänestysaluejakoa muuttavassa päätöksessä pitää myös määrätä mille äänestysalueelle merkitään henkilöt, joilla ei väestötietojärjestelmän mukaan ole vakituista osoitetta.

Valtuuston päätöksellä muutettu äänestysaluejako on voimassa seuraavan vuoden alusta, jos valtuuston päätös on tehty ja siitä on ilmoitettu elokuun loppuun mennessä Digi ja väestötietovirastolle (DVV), sen määräämällä tavalla.

Kunnanvaltuusto tekee päätöksen äänestysaluemuutoksista ja ilmoittaa siitä Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 31.8.2026.

Jos äänestysalueet säilyvät ennallaan, asiasta ei tarvitse ilmoittaa.

Kunnan ilmoittaman päätöksen perusteella DVV huolehtii siitä, että väestötietojärjestelmän (VTJ) rakennustietoihin merkitään jokaiselle rakennukselle valtuuston päätöksen mukainen tieto äänestysalueesta. DVV huolehtii myös siitä, että äänestysalueiden tiedot ovat ajan tasalla vaalitietojärjestelmässä (VAT) silloin, kun äänestyspaikkatietojen ylläpito kulloinkin toimitettavaa vaalia varten alkaa.

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

2 Äänestysaluejaon muutosten ilmoittaminen

Vaalilain 8 § 2 momentin mukaan valtuuston päätös äänestysalueista tulee voimaan kalenterivuoden alussa, jos päätös on tehty ja siitä on ilmoitettu DVV:lle viimeistään edellisen vuoden elokuussa.

Mikäli päätös tehdään tai siitä ilmoitetaan DVV:lle 31.8.2026 jälkeen, muutos ei tule voimaan eduskuntavaaleihin 2027, vaan vasta 1.1.2028.

Ilmoitus tehdään DVV:n kirjaamoon, joko

- ensisijaisesti sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@dvv.fi. Sähköpostitse lähetetyn ilmoituksen otsikosta tulee käydä ilmi kunnan nimi ja asia, esimerkiksi: "Ilmoitus Helsingin äänestysaluejaon muutoksesta", tai
- paperisena kirjeenä osoitteeseen
Digi ja väestötietovirasto / Vaalit,
PL 123, 00521 Helsinki
Jos lähetätte ilmoituksen postitse, ilmoitattehan siitä myös sähköpostitse osoitteeseen vaalit@dvv.fi.

Jos äänestysaluejaon muutoksesta 1.1.2027 alkaen on jo päätetty valtuustossa, vaalilaissa säädetty ilmoitus DVV:lle tulee tehdä viipymättä.

2.1 Ilmoituksen sisältö

Ilmoituksessa tulee olla:

- ote valtuuston pöytäkirjasta, josta päätös ilmenee
- ne kirjalliset selvitykset mahdollisine karttaliitteineen, joilla muutos on esitelty valtuuston päätöksentekoa varten (voivat sisältyä edellä mainittuun otteeseen, jolloin ei ole tarvetta toimittaa erikseen).

Ilmoitukseen sisältyvissä asiakirjoissa tulee kaikissa tapauksissa olla yksilöitynä selkeästi mistä äänestysalueen jaotuksen muuttamisessa on kysymys. Ilmoituksesta on käytävä selkeästi ilmi miten äänestysalueiden rajat muuttuvat suhteessa voimassaolevaan äänestysaluejakoon.

Ilmoituksen mukana tulee toimittaa taulukkoa, josta käy ilmi vanhojen äänestysalueiden sijoittuminen uusille äänestysalueille. Esimerkiksi:

Vanha äänestysalue	Uusi äänestysalue
001 Keskusta	001 Keskusta
002 Sivula	001 Keskusta
003 Laitala	002 Läntinen
004 Pirttimäki	003 Itäinen
005 Tupavuori	003 Itäinen
Vanha erityisryhmien äänestysalue	Uusi erityisryhmien äänestysalue
001 Keskusta	001 Keskusta

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

Esimerkkitaulukko kuvaa tavallista äänestysaluejakomuutostyyppiä, jossa kokonaisia äänestysalueita yhdistetään uusiksi, suuremmiksi alueiksi. Muunlaisissa äänestysaluerajojen muutoksissa tarvitaan muutoksen rekisteröinnissä lisäaineistoa (ks. luku 3.1.2).

2.2 Äänestysaluejako voimassa toistaiseksi

DVV:lle ilmoitettu valtuuston päättämä äänestysaluejako on voimassa toistaiseksi kaikissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä siihen saakka, kunnes valtuusto on tehnyt uuden päätöksen äänestysaluejaosta. Siten vain muutoksista äänestysaluejaossa on tarpeen ilmoittaa DVV:lle.

3 Äänestysaluejaon muutoksen rekisteröinti väestötietojärjestelmään

DVV rekisteröi kunnan tekemän päätöksen ja ilmoituksen perusteella äänestysaluejaon muutokset väestötietojärjestelmään. Äänestysaluetieto merkitään väestötietojärjestelmässä asuinrakennuksen tiedoksi. Äänioikeutetuille merkitään tieto äänestysalueesta äänioikeusrekisteriin hänen vakituisen asuntonsa rakennuksen äänestysaluetiedon perusteella. Äänioikeutetut, jotka eivät väestötietojärjestelmän tietojen mukaan asu vakinaisesti missään rakennuksessa Suomessa, merkitään äänioikeuskunnan erityisryhmien äänestysalueelle.

Väestötietojärjestelmässä rakennuksen sijainti suhteessa kunnan äänestysaluejakoon on määriteltävissä seuraavien tietojen perusteella:

- voimassa olevan (vanhan) äänestysaluejaon mukaisen äänestysalueen tunnuksella
- rakennuksen niin sanotun keskipisteen karttakoordinaateilla
- käyntiosoitteella
- rakennuksen kiinteistön tunnuksella.

3.1 Äänestysaluejaon muutoksen määrittely

Äänestysaluejaon muutos on käytännöllisintä määritellä:

- a) muutoksina suhteessa vanhaan äänestysaluejakoon, jos kysymyksessä on kokonaisten vanhojen äänestysalueiden yhdisteleminen uusiksi äänestysalueiksi, tai
- b) piirtämällä kunnan käytössä olevassa paikkatieto-ohjelmassa uudet äänestysaluerajat aluetietona (area).

3.1.1 Kahden tai useamman äänestysalueen yhdistäminen

Jos äänestysaluejaon muutoksessa yhdistetään sellaisenaan kaksi tai useampia äänestysalueita, ilmoituksessa DVV:lle tulee olla mukana:

- 1) sanallinen selvitys,
- 2) luvun 2 esimerkin kaltainen taulukko,
- 3) vähintään yleisluontoinen karttapiirros, jossa on uuden äänestysaluejaon mukaisten äänestysalueiden rajat.

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

DVV suosittelee myös näissä tapauksissa toimittamaan äänestysalueajat **aluetietona (area)** tiedostoina shape-, mid/mif-, tab- tai WKT (Well-Known Text) -formaattissa **ETRS-TM35FIN-koordinaatistossa**. Tämä mahdollistaa myös jo olemassa olevien virheiden korjaamisen rakennusten äänestysaluetiedoissa.

3.1.2 Äänestysalueiden jakaminen osittaisina alueina

Jos äänestysalueita muutetaan niin, että kaikki vanhan alueen rakennukset eivät siirry samalle uudelle alueelle, toteutetaan äänestysalumuutosten rekisteröinti aina paikkatietotekniikan avulla, jolloin ilmoituksessa tulee olla mukana:

- 1) aluetietona kaikkien uuden äänestysaluejaon mukaisten äänestysalueiden rajat. Alueiden perusteella DVV paikantaa kunnan kaikki rakennukset VTJ:n tietojen (rakennusten keskipisteiden koordinaatit) avulla.
- 2) Äänestysalueajat **aluetietona (area)** tiedostoina shape-, mid/mif-, tab- tai WKT (Well-Known Text) -formaattissa, **ETRS-TM35FIN-koordinaatistossa**.

Päätöksen mukaisten äänestysalueiden aluetiedot tulee toimittaa sähköisessä sähköpostin liitteenä osoitteeseen vaalit@dvv.fi.

3.2 Kuntaliitokset

Valtuuston, tai uutta kuntaa perustettaessa yhdistymishallituksen, on tehtävä päätös laajentuvan / perustettavan uuden kunnan äänestysaluejaotuksesta, kun valtioneuvoston tai valtiovarainministeriön päätös kuntajaotuksen muuttamisesta johtaa tarpeeseen tarkistaa äänestysaluejako. Tarve voi syntyä, jos esimerkiksi äänestysalumerointi on muutettava, kun kuntaan tulee liitoksessa uusia äänestysalueita tai äänestysalue / alueita poistuu.

Kokokuntaliitoksissa äänestysaluejakoa koskeva päätös tulee poikkeuksetta aina tehtäväksi.

Jos kuntajaotuksen muuttamista koskeva päätös on tehty niin, että äänestysaluejako ehditään muuttaa ja ilmoittaa DVV:lle 31.8.2026 mennessä, on menettely samanlainen kuin normaalisti äänestysaluejaon muutostilanteissa. Tarvittaessa voidaan päättää esimerkiksi äänestysalueiden yhdistämisestä, jakamisesta tai niiden välisten rajojen muuttamisesta.

Jos äänestysaluejaon muutosta ei ehditä kuntajaon muuttamista koskevan päätöksen aikataulun vuoksi ilmoittaa DVV:lle 31.8.2026 mennessä, kunta tai kuntaliitoksen yhdistymishallitus voi vain tarkistaa äänestysaluejaon numeroimalla olemassa olleet äänestysalueet uudelleen. Äänestysalueiden välisiä rajoja ei enää näin myöhäisessä vaiheessa voida muuttaa.

3.3 Äänestysalumuutosten VTJ- ja VAT-rekisteröinnin aikataulu

- DVV käy läpi kunnalta saamansa ilmoitukset ja pyytää tarvittaessa lisätietoja.
- DVV valmistelee äänestysalumuutosten teknisen rekisteröinnin valmiiksi suoritettavaksi kerta-ajolla VTJ:än kaikkien kuntien osalta.
- **Väestötietojärjestelmässä muutosajo suoritetaan 8.11.2026.** Rakennusvalvonnan on otettava tämä päivämäärä huomioon uusien rakennusten / rakennushankkeiden äänestysaluetiedon rekisteröinnissä (katso luku 4). Muutosajo suoritetaan aina ennakoivasti, ensimmäisenä sellaisena

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

sunnuntaina, jolloin voidaan olla varmoja, että vanhan äänestysaluejaon mukaisia vaaleja ei tulla toimittamaan (vaalipäivä ennen vuoden vaihtumista).

- DVV huolehtii myös äänestysalue muutosten tekemisestä oikeusministeriön VAT:än niin, että kunnalla on käytössään voimassa oleva äänestysaluejako seuraavan vaalin vaalipäivän äänestyspaikkojen ja muiden pohjatietojen ylläpidon alkaessa

4 Äänestysaluejaon muutoksen vaikutukset kunnan rakennusvalvonnan tehtäviin

Kunnan rakennusvalvonta huolehtii siitä, että kaikille uusille rakennuksille rekisteröidään tieto äänestysalueesta silloin, kun rakennuslupa myönnetään, ja luvan mukaiset uudisrakennuksen tiedot ilmoitetaan DVV:lle väestötietojärjestelmään rekisteröimistä varten. Näin rakennuksella on valmiina tieto äänestysalueesta jo silloin, kun ensimmäiset asukkaat muuttavat siihen.

Kun kunnassa muutetaan äänestysaluejakoa, **päätöksen valmistelusta vastaavien on tiedotettava asiasta kunnan rakennusvalvontaa** ja ohjeistettava antamaan uusille rakennuksille äänestysaluetieto seuraavaa aikataulua noudattaen:

- Ennen sunnuntaita 8.11.2026 (jolloin 2027 alusta voimaan tuleva äänestysaluejako rekisteröidään VTJ:än rakennustietoihin) VTJ:än rekisteröitäville rakennusluville äänestysaluetieto tallennetaan vanhan, 2026 loppuun saakka voimassa olevan jaon mukaisesti.**

Jos ennen tätä päivämäärää käytetään uuden jaon mukaista tietoa, päivittyy kyseessä olevien rakennusten äänestysaluetieto suurella todennäköisyydellä virheelliseksi DVV:n äänestysalueiden muutosajossa.

- 9.11.2026 ja myöhemmin rekisteröitäville rakennusluville tallennetaan uuden, 1.1.2027 voimaan tulevan jaon mukainen äänestysaluetieto.**

Tämän päivämäärän jälkeen vanhaa äänestysaluejakoa ei enää noudateta, vaikka vanha jako onkin muodollisesti voimassa vuoden loppuun asti. Vaalipäivä ei voi enää osua kuluvalle vuodelle ja siten vanhaa äänestysaluejakoa ei tulla enää käyttämään.

5 Äänestysalueiden ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot

5.1 Äänestysalueen numerotunnus

Äänestysalueen pakollisena tietona on numerotunnus, myös silloin, jos kunnassa on vain yksi äänestysalue eli kuntaa ei ole jaettu äänestysalueisiin. Kunnan ainoan äänestysalueen numerotunnus on aina 001.

Äänestysalueen numerotunnus on väliltä 001–999 ja numeron perään on tarvittaessa mahdollista lisätä iso kirjain (A, B...) eli niin sanottu jakokirjain.

Äänestysalueet tulee pyrkiä numeroimaan 001:stä alkaen peräkkäisin numeroin ja jakokirjaimia tulee käyttää vain harvinaisemmissa tilanteissa, kuten olemassa olevaa äänestysaluetta useampaan äänestysalueeseen jaettaessa.

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

5.2 Äänestysalueen nimi

- Äänestysalueelle voidaan antaa nimi, jos kunnassa on enemmän kuin yksi äänestysalue
- Äänestysalueen nimen tulee olla selkeä ja kuvaava, esimerkiksi maantieteelliseen alueeseen viittaava
- Äänestysalueen nimenä ei tule käyttää äänestyspaikan nimeä

Äänestysalueen nimi tulostetaan ilmoituskortille ja sen tulisi olla äänestäjän kannalta mahdollisimman selkeä ja kuvaava. Äänestysalue ja sen nimi ovat käytössä myös muun muassa vaalien aluekohtaisten äänten laskennan tulosten julkistamisessa ja äänestysaktiivisuustilastoissa.

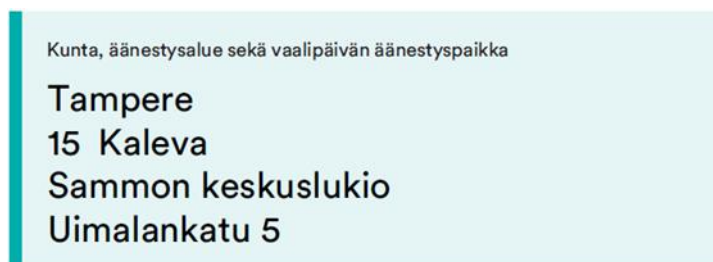
Kaupunginosien / kunnanosien, kylien ja vastaavien yhdyskuntarakenteeseen / maantieteelliseen kokonaisuuteen viittaavien selkeiden ja asukkaiden yleisesti tuntemien paikannimien käyttö on suositeltavaa. Useammalle äänestysalueelle voidaan antaa sama nimi, jos se on perusteltua esimerkiksi kaupunginosan suuren koon vuoksi, mutta tällöin nimen perään tulee liittää iso kirjain tai roomalainen numero erottamaan saman nimiset äänestysalueet toisistaan.

Esimerkkejä:

Ullanlinna A, Ullanlinna B ja Ullanlinna C

Keskusta I, Keskusta II

Sekä äänestysalueen että sen vaalipäivän äänestyspaikan nimi tulostetaan muun muassa äänestäjälle lähetettävälle äänioikeusilmoitukselle. Alla olevassa kuvassa näkyy, miten ilmoituskortille tulostuu äänioikeutetun kunta, äänestysalue (15 Kaleva), äänestyspaikka (Sammon keskuskukio) ja äänestyspaikan osoite.

Jos äänestysalue on nimetty äänestyspaikan mukaan, se aiheuttaa sekaannusta tilanteessa, jossa äänestyspaikka vaihtuu. Äänestyspaikka voi vaihtua esimerkiksi tilapäisesti remontin vuoksi. Tällaisessa tapauksessa on välttämätöntä muuttaa myös äänestysalueen nimeä äänestäjille aiheutuvan sekaannuksen välttämiseksi. **Äänestysalueiden nimeämisessä ei tästä syystä tule käyttää äänestyspaikan nimeä.**

Äänestysalueen nimen tulee mahdollisuuksien mukaan kuvata sen kattamaa aluetta.

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

5.3 Erityisryhmien äänestysalue

Äänestysaluejaon muuttamista koskevassa kunnanvaltuuston päätöksessä on aina ratkaistava myös, mikä kunnan äänestysalueista on käytössä niillä kunnan äänioikeutetuilla, joita ei ole merkitty väestötietojärjestelmässä asuvaksi minkään kiinteistön (rakennuksen ja huoneiston) kohdalle.

Vailla vakinaista asuntoa olevien sekä laitoksissa asuvien kuntalaisten lisäksi tähän ryhmään kuuluvat kunnan niin sanottu poissaoleva väestö, eli ulkomailla vakinaisesti asuvat Suomen kansalaiset (ulkosuomalaiset).

Vaikka tämä äänestysalue ei äänestysaluejaon muutoksessa muuttuisi, tulisi erityisryhmien äänestysalue aina kirjata mukaan valtuuston päätökseen.

5.4 Äänestysalue ja vaalipäivän äänestyspaikka

- Vaalipäivän äänestyspaikat määrätään kunnanhallituksen päätöksellä kutakin vaalia varten erikseen
- Kullekin äänestysalueelle määritetään vaalipäivän äänestyspaikka

Äänestyspaikoista ei tehdä päätöstä samalla aikataululla kuin äänestysalueista, eikä niiden tietoja ilmoiteta samalla menettelyllä kuin äänestysaluejaon muutoksia.

Äänestyspaikkoihin, muun muassa niiden nimeämiseen ja ilmoittamiseen, liittyen annetaan tarkempia ohjeita sekä DVV:ltä että oikeusministeriöstä lähempänä kutakin vaalia. Seuraavan kerran äänestyspaikoista päättäminen ja niistä ilmoittaminen tapahtuu eduskuntavaaleja varten alkuvuodesta 2027.

Koska vaalipäivän äänestyspaikat ja äänestysalueet ovat kuitenkin kiinteästi yhteydessä toisiinsa, esitetään tässä lyhyesti vaalipäivän äänestyspaikan nimeämistä ja osoitetietoa koskevat ohjeet. Äänestyspaikkojen nimeäminen ja niiden ilmoittaminen ei kuitenkaan tapahdu äänestysaluejaosta päättämisen yhteydessä.

Kuten äänestysalueiden nimeämistä käsittelevässä luvussa 5.2 kerrotaan, äänestysaluetta ei tule nimetä vaalipäivän äänestyspaikan mukaan.

Vaalipäivän äänestyspaikat ovat usein kouluja tai muita kunnan hallinnoimia rakennuksia ja niiden vakiintuneiden virallisten nimien käyttäminen (jotka oletettavasti löytyvät paikan päällä olevista opasteista, kylteistä ja vastaavista) on luontevin ratkaisu.

Esimerkkejä vaalipäivän äänestyspaikan nimeämisestä:

Lintumetsän koulu

Kaupungintalo

Ristijärven yhteispalvelupiste

Äänestyspaikan käyntiosoite tulostetaan ilmoituskortille ja se on äänestyspaikan löydettävyyden kannalta oleellinen tieto. Äänestyspaikalle ilmoitettavan osoitteen tulee olla nimenomaan käyntiosoite, ei postiosoite: kysymyksessä on äänestäjille kerrottava osoite paikalle menoa varten. Äänestyspaikan osoitteeseen ei kuulu tieto postinumerosta eikä postitoimipaikasta.

Palvelut / Palmu Otto (DVV)

17.6.2026

Esimerkkejä äänestyspaikkojen osoitteista:

Keskuskatu 4

Puistokatu 20, 2. kerroksen aula

Torikatu 2, käynti Kirkkokujan kautta

Vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmästä voi tarkastella myös muiden kuntien äänestysalue- ja äänestyspaikkatietoja ja todeta minkälaisia ratkaisuja nimien ja osoitteiden suhteen muissa kunnissa on tehty.

6 Yhteyshenkilöt Digi- ja väestötietovirastossa

Äänestysaluejaon muutosten ilmoittaminen ja rekisteröinti, myös rakennuslupia koskien, sekä muut vaaliasiat:

Sähköpostitse yhteydenotot ensisijaisesti osoitteeseen vaalit@dvv.fi

Puhelimitse yhteydenotot ensisijaisesti puh. 029 553 5530

Otto Palmu (johtava asiantuntija, vaalipäällikkö), puh. 029 553 5137 (otto.palmu@dvv.fi)

Tommi Niemi (erityisasiantuntija, VTJ rakennus- ja huoneistotiedot), puh. 029 553 5271 (tommi.niemi@dvv.fi)

Äänestysaluejaon muutoksen tarpeiden kartoituksessa ym. suunnittelussa hyödynnettävät tilastot kunnan asukasluvusta äänestysalueittain ovat saatavissa DVV:n verkkosivuilta, osoitteesta dvv.fi/vaalitulokset. Tarvittavia tilastoja voi myös pyytää em. yhteyshenkilöiltä. Äänioikeutettujen lukumääriä aiemmin toimitetuissa vaaleissa voi käydä tarkastelemassa oikeusministeriön tulopalvelu.vaalit.fi-sivustolta.

Kunnanhallitusta pyydetään saattamaan tämä kirje myös kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Jos kunnassa on tehty tai on vireillä äänestysaluejaon muuttamista koskeva päätös, keskusvaalilautakuntaa pyydetään saattamaan tämä kirje myös kunnan rakennusvalvonnan tietoon ja varmistamaan se, että äänestysaluejaon muutos huomioidaan myös rakennuslupa-asioiden käsittelyn yhteydessä, tämän kirjeen luvun 4 ohjeiden mukaan.

Ystävällisin terveisin,

Digi ja väestötietovirasto

Allekirjoittaja Palmu Otto
029 553 5137
Palmu Otto 911697334
Digi- ja väestötietovirasto
Päämäärä: 2026.06.17 16:41:53
+03'00'

Otto Palmu

johtava asiantuntija, vaalipäällikkö